

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی تهران

دانشکده داروسازی

دوره دکتری حرفه ای

اطلاعات درس:

عنوان درس: گیاهان دارویی نظری

کد درس: 266034

نوع و تعداد واحد¹: 2 واحد نظری

نام مسؤل درس: مهدی وزیریان

مدرس/ مدرسان: مهدی وزیریان و زهرا توفیقی

پیش‌نیاز/ هم‌زمان: گیاهان دارویی عملی (هم‌زمان)

نیمسال تحصیلی: دوم 04-05

اطلاعات مسؤل درس:

رتبه علمی: استادیار

محل کار: گروه فارماکوگنوزی، دانشکده داروسازی، دانشگاه علوم پزشکی تهران

تلفن تماس: محل کار: 64122321- تلفن همراه: 09127197856

نشانی پست الکترونیک: vazirian_m@tums.ac.ir و mehdivazirian@gmail.com

¹ مشتمل بر: نظری، عملی و با نظری- عملی به تفکیک تعداد واحدهای مصوب. (مثال: 2 واحد نظری، 1 واحد عملی)

توصیف کلی درس:

در این درس، سفری جذاب به دنیای گیاهان دارویی خواهیم داشت؛ دنیایی که قدمت آن به آغاز حضور انسان بر زمین بازمی‌گردد و با وجود این پیشینه‌ی کهن، همچنان در قلب پژوهش‌های نوین داروسازی می‌تپد و آینده‌ای نویدبخش را پیش روی ما می‌گذارد. می‌آموزیم گیاهان دارویی چگونه طبقه‌بندی می‌شوند، چه ویژگی‌های ظاهری و ریخت‌شناختی به شناسایی آن‌ها کمک می‌کند و چگونه می‌توان میان گونه‌های مشابه تمایز قائل شد. در ادامه، فراتر از شناخت گیاه، به کاربردهای متنوع و امروزی آن‌ها می‌پردازیم؛ از نقش گیاهان دارویی در پیشگیری و درمان بیماری‌ها گرفته تا جایگاه آن‌ها در صنعت داروسازی، مکمل‌های غذایی و فرآورده‌های سلامت‌محور. هدف این درس آن است که نگاه شما به گیاهان دارویی، نگاهی علمی، کاربردی و آینده‌نگر باشد؛ نگاهی که پلی میان دانش سنتی و داروسازی مدرن ایجاد می‌کند.

اهداف کلی / محورهای توان‌مندی:

آشنایی دانشجویان با جایگاه داروهای طبیعی و به خصوص گیاهی در حوزه‌های مختلف داروسازی و صنعت دنیا، مبانی طبقه‌بندی گیاهان، یافتن قدرت شناسایی خانواده‌های مهم گیاهی و برخی از گونه‌های مهم دارویی ایران و جهان

اهداف اختصاصی / زیرمحورهای هر توان‌مندی:

پس از پایان این درس انتظار می‌رود که فراگیر:

- 1- با جایگاه گیاهان دارویی در دنیای امروز آشنا شده باشد
- 2- اصول طبقه‌بندی موجودات زنده و به خصوص گیاهان را فرا بگیرد
- 3- تفاوت‌های اساسی در مسیر تکامل گیاهان را بشناسد
- 4- مبانی طبقه‌بندی گیاهان در گروه‌های مختلف را بداند
- 5- با روش شناسایی چند خانواده مهم گیاهی آشنا شود
- 6- اندام دارویی و کاربرد برخی از گونه‌های گیاهان دارویی را بداند

روش های یاددهی - یادگیری: (خواهشمند است روش یاددهی-یادگیری استفاده شده را در تقویم درس اعلام نمایید)

✓ یادگیری اکتشافی هدایت شده	ایفای نقش	✓ بحث در گروه های کوچک	✓ سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کوئیز، بحث گروهی و ...)
✓ کلاس وارونه	✓ یادگیری مبتنی بر سناریو	✓ یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)	✓ یادگیری مبتنی بر تیم (TBL)
سایر موارد (لطفاً نام ببرید) -----	✓ بازی	استفاده از دانشجویان در تدریس (تدریس توسط همتابان)	آموزش مجازی در سامانه نوید (پادکست، اسلاید، جزوه و فایل متنی، محتوای چند رسانه ای، فیلم)

تقویم درس:

شناسائی گیاهان داروئی نظری								
مسئول درس: دکتر مهدی وزیریان								
فعالیت های یادگیری			نام و شرح وظایف کمک مدرس (TA)	روش یاددهی-یادگیری	تاریخ ارائه	نام استاد	عنوان مبحث	جلسه
خود آزمون	اتاق بحث (فروم)	تکلیف						
				سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ)	1404/12/05	دکتر وزیریان	دیگر به گیاهان دارویی نیاز داریم؟!	1
				سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ)	1404/12/12	دکتر وزیریان	طبقه بندی؛ چرا و چگونه	2
*				سخنرانی تعاملی + کوئیز + بازی و یادگیری مبتنی بر تیم	1404/12/19	دکتر وزیریان	جلبک ها و قارچ	3
*				سخنرانی تعاملی + کوئیز + بازی و یادگیری مبتنی بر تیم	1404/12/26	دکتر وزیریان	بازدانگان	4
*				سخنرانی تعاملی + کوئیز + بازی و یادگیری مبتنی بر تیم	1405/01/18	دکتر وزیریان	درباره ظاهر گیاهان (بخش اول - گل)	5
*				سخنرانی تعاملی + کوئیز + بازی و یادگیری مبتنی بر تیم	1405/01/25	دکتر وزیریان	درباره ظاهر گیاهان (بخش دوم - برگ و میوه)	6

			سخنرانی تعاملی + کوئیز + بازی و یادگیری مبتنی بر تیم	1405/02/01	دکتر توفیقی	خانواده های مهم گیاهی؛ مرور اولیه	7
*			سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ)	1405/02/08	دکتر وزیریان	تک لپه ها	8
*			سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ)	1405/02/15	دکتر وزیریان	دولپه ها (1)	9
*			سخنرانی تعاملی + کوئیز + بازی و یادگیری مبتنی بر تیم	1405/02/22	دکتر وزیریان	دولپه ها (2)	10
*			سخنرانی تعاملی + کوئیز + بازی و یادگیری مبتنی بر تیم	1405/02/29	دکتر وزیریان	دولپه ها (3)	11
*			سخنرانی تعاملی + کوئیز + بازی و یادگیری مبتنی بر تیم	1405/03/05	دکتر وزیریان	دولپه ها (4)	12
*			سخنرانی تعاملی + کوئیز + بازی و یادگیری مبتنی بر تیم	1405/03/12	دکتر وزیریان	دولپه ها (5)	13
*		ارائه گیاهان شاخص به دانشجویان + مدیریت گروه مجازی	سخنرانی تعاملی + کوئیز + بازی و یادگیری مبتنی بر تیم	1405/03/19	دکتر وزیریان	دولپه ها (6)	14
		ارائه گیاهان شاخص به دانشجویان + مدیریت گروه مجازی	سخنرانی تعاملی + کوئیز + بازی و یادگیری مبتنی بر تیم	1405/03/26	دکتر توفیقی	گیاه درمانی (1)	15
	*	ارائه گیاهان شاخص به دانشجویان + مدیریت گروه مجازی	سخنرانی تعاملی + کوئیز + بازی و یادگیری مبتنی بر تیم	1405/04/02	دکتر توفیقی	گیاه درمانی (2)	16

توضیحات:

بخش دکتر وزیریان:

1- کوئیزهای کلاسی از مبحث جلسه همان روز + جلسه قبلی و به صورت آنلاین هستند.

2- در کلاس، تیم های مسابقه تشکیل می شوند که پس از انجام مسابقات، تیم های برتر، امتیاز (نمره) ویژه دریافت می کنند.

3- در کلاس، مسابقات نقد ارائه برگزار خواهد شد.

روش ارزیابی دانشجو:

نام درس: شناسائی گیاهان داروئی نظری													
نام مسئول درس: دکتر مهدی وزیریان													
فعالیت های یادگیری (تکالیف، فروم، خودآزمون)	پروژه	پایان ترم			میان ترم			کوئیز					
		سامانه آزمون	شفاهی / عملی	کتبی	سامانه آزمون	شفاهی / عملی	کتبی	سامانه آزمون	شفاهی / عملی	کتبی			
* (2)				*							* (8)	دکتر وزیریان	سهم نمره
				*								دکتر توفیقی	
طول ترم								جلسات 3 تا			6 و 10 تا	دکتر وزیریان	زمان برگزاری
								16				دکتر توفیقی	

توضیحات:

0/25 تا 1 نمره تشویقی به گروه های برتر جلسه 7 (با دکتر توفیقی) اضافه خواهد شد.

1 تا 3 نمره تشویقی به گروه های برتر مسابقه گروهی کلاسی در جلسات 3 تا 6 و 8 تا 14 (با دکتر وزیریان) اضافه خواهد شد.

منابع:

منابع شامل کتاب‌های درسی، نشریه‌های تخصصی، مقاله‌ها و نشانی وبسایت‌های مرتبط می‌باشد.

الف) کتب:

1. Glimn-Lacy J, Kaufman PB. Botany illustrated: introduction to plants, major groups, flowering plant families. New York: Springer; 2006 Mar 29.
2. Gledhill D. The names of plants. Cambridge University Press; 2008 Mar 6.

ب) مقاله:

1. Xie S, Zhan F, Zhu J, Xu S, Xu J. The latest advances with natural products in drug discovery and opportunities for the future: a 2025 update. Expert Opinion on Drug Discovery. 2025 Jul 3;20(7):827-43.

ج) منابع برای مطالعه بیشتر:

1. <https://opentextbc.ca/plantidentification/>
2. https://careerpoint.ac.in/wp-content/uploads/2022/11/Botany_Plant-morphology.pdf
3. <http://www.itis.gov>
4. <http://www.worldfloraonline.org>